

Nr 873

Av herr **Jonasson m. fl.**, *angående förmånerna inom den allmänna försäkringen för deltids- och korttidsanställda samt lågavlönade.*

(Lika lydande med motion nr 684 i Första kammaren)

Utformningen av den allmänna tilläggs pensioneringen tillfredsställer ej rimliga krav på rättvisa åt låginkomstgrupperna. De erhåller ej den pensionsrätt i förhållande till erlagda avgifter som andra personer i systemet får.

Olikheten i reglerna för beräkning av pensionsgrundande inkomst och för beräkning av avgiftsgrundande inkomst är orsaken till den rådande orättvisan. Reglerna torde ha tillkommit i syfte att motarbeta avgiftsundandflykt genom anställningsbyten. Resultatet har dock blivit att de korttids- och deltidsanställda, vilka oftast är låginkomstgrupper, ej får pensionsrätt i förhållande till den avgift som inbetalats.

I många fall har avgifter fått erläggas av arbetsgivaren för korttids- och deltidsanställda utan att de anställda erhållit pensionsrätt. I den mån vederbörande arbetstagare har drivit egen rörelse eller jordbruk, antingen som huvudnäring eller som binäring till en deltids- eller korttidsanställning, har visserligen pensionsrätt erhållits från arbetsanställningen, men avgifterna har helt fått bestridas av individen själv (under förutsättning att arbetsinkomsten ej uppgått till basbeloppet), då inkomsten från anställning lagts i botten och inkomsten från den egna rörelsen lagts ovanpå vid beräkning av avgifter. Detta måste betraktas som helt otillfredsställande och måste göras rättvist.

Frågan har tidigare behandlats i riksdagen, och många exempel har anförts. Allmänna skatteberedningen anförde i sitt betänkande Nytt skattesystem 1964 exempel på den bristande kongruensen mellan förmån och avgift. Olägenheterna drabbar i regel de lägre inkomsttagarna och måste lösas snarast.

Vad gäller 30- och 15-årsreglerna synes utformningen av dessa vara så beskafade att de gynnar de högre inkomsttagarna på de lägres bekostnad. Pensionen skall, när systemet blivit fullt utbyggt, utgå för 30 intjänade år och beräknas på de 15 bästa åren och avgiften betalas för hela den aktiva tiden. De personer (i huvudsak kroppsarbetare) som haft en aktiv tid av 45—50 år med relativt jämna inkomster har fått betala stora avgifter till systemet i förhållande till pensionsrätten. Den som arbetar i 30 år med högre inkomster (ojämna i många fall) får en betydligt större förmån men har kanske inbetalat betydligt lägre avgifter till systemet.

Detta förhållande, som klart gynnar de högre inkomsttagarna, måste betecknas som otillfredsställande och bör snarast bli föremål för omprövning. En vägledande princip bör vara att en viss avgiftssumma skall ge samma pensionsrätt, oavsett under vilken tid den intjänats. En omedelbar prövning av reglerna bör därför ske enligt ovan angivna principer.

Med hänvisning till det anförda hemställas,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsamt prövning samt förslag rörande en sådan reformering av berörda regler i ATP-systemet att den nuvarande disproportionen mellan avgift och förmån för deltids- och korttidsanställda samt lågavlönade avlägsnas i enlighet med vad som anförts i motionen.

Stockholm den 26 januari 1968

Bertil Jonasson (cp)

David Gomér (cp)

Tage Sundkvist (cp)
